

галузі, яка б не потребувала капітальної модернізації. Сталим розвиток буде за умови вироблення та реалізації відповідних стратегій кожної організації, що і буде наслідком систематичного прийняття послідовності правильних управлінських рішень менеджментом цих організацій.

**Література:** 1. Криворучко О. Аналіз конфлікту в колективі // Персонал.-2003.- № 4-5.-С . 101-103. 2. Федулова Л.І., Актуальні проблеми менеджменту в Україні:Монографія. - К.:Фенікс, 2005.- 320 с.

**Тарасенко С.В.,**  
здобувач ЖДТУ,  
м. Житомир, Україна

## **ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ГОСПОДАРСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ СУДНОПЛАВНОЇ КОМПАНІЇ**

Судноплавна компанія являє собою відкриту, багатоцільову, ієрархічну, непостійну в часі, складно керовану систему, тому на систему управління лягає основне навантаження із забезпечення ефективності діяльності судноплавної компанії. Організація системи управління господарською діяльністю судноплавної компанії повинна враховувати безліч альтернатив реального транспортного процесу, кожна з яких описується значною кількістю факторів, що змінюються в часі і часто носять імовірнісний характер.

В основі виробничо-господарської діяльності судноплавних компаній лежить експлуатаційна робота, яка заключається в організації транспортного процесу з використанням наявного в розпорядженні компанії флоту з врахуванням зовнішніх та внутрішніх факторів. Діяльність судноплавних компаній формується не як випадковий набір компонентів, а як струнка система взаємопов'язаних елементів (провізна властивість флоту та пропускна властивість портів, природні та шляхові умови, сезонність роботи, розвиток економіки регіонів, попит на транспортні послуги та якісний розвиток транспортних засобів).

Будь-які зміни стану одного компоненту викликають зміни в поведінці системи в цілому. Таким чином, система управління господарською діяльністю судноплавних компаній має складний та багатофакторний характер.

В умовах невизначеності і мінливості бізнес-середовища судноплавної компанії необхідно безперервне відстеження, моніторинг змін різних факторів для прийняття адекватних управлінських рішень.

Очевидно, що саме безперервне планування, облікове відображення, контроль та аналіз виробничо-господарської діяльності судноплавної компанії, забезпечить адекватне і своєчасне реагування на зміни внутрішнього і зовнішнього середовища. Раціональна організація даних інформаційних підсистем є умовою функціонування системи управління, створюючи передумови зростання ефективності транспортного процесу. У поєднанні можливостей інформаційних підсистем управління дозволить судноплавним компаніям перейти на новий рівень на ринку, підвищивши рівень результативності діяльності та економічної безпеки всієї системи.

Виходячи з представлених галузевий особливостей, можна спостерігати вплив на систему управління та її інформаційних підсистем, зокрема: планування, бухгалтерського обліку, внутрішнього контролю та економічного аналізу. Кожна із зазначених підсистем є залежною від виробничих процесів, а тому її функціонування повинно бути налагоджене таким чином, щоб забезпечувати ефективне управління всіма бізнес-процесами господарської діяльності судноплавної компанії. Зважаючи на те, що основним процесом господарської діяльності судноплавної компанії є транспортна послуга, то варто наголосити на таких специфічних рисах, як: *по-перше*, основним місцем виробництва є судно, яке виступає як місцем виникнення витрат, так і основним необоротним активом.

Виходячи з цього, всі підсистеми управління повинні бути організовані таким чином, що управляти бізнес-процесами всієї діяльності компанії в цілому та тими процесами, які проходять на судні зокрема; *по-друге*, транспортна послуга, зважаючи на свою особливість, об'єднує в собі всі три бізнес-процеси придбання (постачання), виробництво та реалізацію. Всі ці бізнес процеси збігаються у часі, адже матеріально-технічне забезпечення судна – бункерування здійснюється в момент транспортування (перевезення), а процес виробництва та реалізації, зважаючи на нематеріальний характер діяльності також збігаються у часі.

Таким чином, вище наведене обумовлює особливу систему організації інформаційних підсистем управління, яка залежить від галузевої поведінки об'єктів та їх специфічного складу. Це в свою чергу зумовлює необхідність формування особливої системи регламентації організації та методики даних підсистем.

Система управління господарською діяльністю судноплавних компаній повинна бути організована таким чином, щоб управляти кожною окремою транспортною послугою. Тому зважаючи на вище викладені галузеві особливості пропонуємо налагоджувати систему управління наступним чином (табл. 1), яка побудована на використанні матричного підходу.

Запропонована матриця системи управління господарською діяльністю судноплавних підприємств вказує на ряд особливостей організації її інформаційних підсистем, які мають бути відповідним чином регламентовані шляхом затвердження внутрішніх положень, рекомендацій, інструкцій та вказівок.

Вказані внутрішні нормативні акти повинні враховувати специфіку діяльності, а також повинні забезпечити не лише рух інформації, але й ефективне управління нею шляхом налагодження відповідної системи комунікації, оскільки такі системи як планування, бухгалтерський облік, внутрішній контроль та економічний аналіз не можуть існувати відокремлено. Вони існують в органічному взаємозв'язку.

Таблиця 1.

**Матриця системи управління господарською діяльністю судноплавною компанією**

<b>ПРИДБАННЯ</b>		<b>ВИРОБНИЦТВО</b>		<b>РЕАЛІЗАЦІЯ</b>					
<i>Придбання оборотних та необоротних активів</i>		<i>Виробництво продукції та надання послуг (робіт)</i>		<i>Реалізація готової продукції та послуг (робіт)</i>					
<b>Галузева специфіка</b>									
- матеріально-технічне забезпечення; - формування плавскладу		Процес виробництва та надання послуги співпадають у часі – процес транспортування вантажів або перевезення пасажирів							
<b>Процес надання транспортної послуги</b>									
<b>Підготовка</b>		<b>Бункерування</b>		<b>Транспортування вантажу</b>					
- формування плавскладу; - технічна підготовка; - матеріальне забезпечення	Поповнення судна запасами палива, мастильних матеріалів, водою, продуктами харчування та іншими матеріально-технічними засобами під час транспортування			<i>Навантаження вантажу</i>		<i>Транспортування вантажу</i>		<i>Розвантаження вантажу</i>	
				<b>Перевезення пасажирів</b>					
		<i>Реалізація квитків та посадка</i>		<i>Власне перевезення пасажирів</i>		<i>Висадка пасажирів</i>			
<b>Складові системи управління</b>									
<i>Виробничо-заготівельна діяльність</i>				<i>Виробничо-збутова діяльність</i>					
<u>Планування</u>		<u>Облік</u>		<u>Планування</u>		<u>Облік</u>			
Матеріальне забезпечення, плавсклад		Матеріальних ресурсів та розрахунків		Витрат за елементами, за центрами та місцем виникнення		Собівартості послуг та доходів від реалізації послуги			
<u>Контроль</u>		<u>Аналіз</u>		<u>Контроль</u>		<u>Аналіз</u>			
Виявлення відхилень операцій бункерування		Ефективності матеріально-технічного забезпечення		Виявлення відхилень у витратах та доходах		Ефективності надання транспортної послуги			
<b>Система внутрішньої регламентації інформаційних підсистем управління</b>									
<i>Планування</i>		<i>Бухгалтерський облік</i>		<i>Внутрішній контроль</i>		<i>Економічний аналіз</i>			
<u>Організація</u>	<u>Методика</u>	<u>Організація</u>	<u>Методика</u>	<u>Організація</u>	<u>Методика</u>	<u>Організація</u>	<u>Методика</u>		
- положення про систему бюджетування; - посадові інструкції плановиків	Методичні вказівки зі складання бюджетів	- положення про організацію обліку; - посадові інструкції бухгалтерів	- облікова політика; - тарифна політика; - методичні вказівки	- положення про службу ВК; - положення про організацію ВК; - посадові інструкції контролерів	Методичні вказівки та інструкції з проведення контролю	- положення про організацію ЕА; - посадові інструкції аналітиків	Методичні вказівки з проведення економічного аналізу		